

Propagace regionalismu a regionálních sbírek mimo budovu Městské veřejné knihovny ve Zhořelci

Městská veřejná knihovna v polském Zhořelci realizuje celou řadu aktivit mimo své prostory. Pořádáme výstavy, besedy s autory, dílny a nejrůznější aktivity na podporu knih a čtenářství, a to jak mezi dětmi, tak mezi mládeží a dospělými.

Na Konferenci knihovníků Euroregionu Nisa „Činnost knihoven mimo budovu“ byl představen jen zlomek naší činnosti týkající se propagace regionalismu a regionálních fondů mimo zdi naší knihovny.

V dnešní době je třeba pečovat o regionální identitu, abychom zachovali místní kulturní dědictví pro budoucnost a další generace. Knihovny se významně podílejí na utváření této identity a také péči o kulturní dědictví. Knihovny shromažďují materiály týkající se regionu a popularizují znalosti o regionalismu.

Výjimkou není ani Městská veřejná knihovna ve Zhořelci. Naše regionální fondy zahrnují mj. knižní publikace, časopisy, dobové pohlednice, výstřižky z tisku a zajímavou sbírku Dokumentů společenského života.

Popularizace znalostí o regionu se stala pro naši knihovnu posláním a důležitým úkolem. Propagujeme povědomí o této problematice mezi místními obyvateli, čímž se podílíme na zachování naší místní historie. Díky popularizaci knih s regionální tematikou zaznamenáváme zvýšený zájem o regionální historii u různých kategorií čtenářů, od nejmladších až po seniory.

Pro propagaci knih a myšlenky regionalismu v místním prostředí je však nezbytná spolupráce s mnoha institucemi, školami, spolky, v případě naší knihovny také s institucemi v sousedním městě Görlitz, a také se soukromými osobami. Účastníme se významných, pravidelných a dlouholetých akcí, které se konají v našem městě Zhořelec.

Mezinárodní festival řecké písně je akce, která se krásně zapsala do tradice a historie našeho města. Ve Zhořelci žijí potomci Řeků, kteří do našeho města přišli v poválečných letech. V letošním roce 2024 se konal již XXVI. ročník této akce a přínosem Městské veřejné knihovny ve Zhořelci je již několik let pořádání setkání v první den festivalu na propagaci řecké historie a kultury. Naším hostem byl mj. Dionis Sturis, spisovatel, reportér a novinář řeckého původu, autor knih „Grecja. Gorzkie pomarańcze” („Řecko. Hořké pomeranče“), „Nowe życie. Jak Polacy pomogli uchodźcom z Grecji” („Nový život. Jak Poláci pomohli uprchlíkům z Řecka“), operní pěvkyně a předsedkyně spolku Arts Augusta v Görlitz Eleni Triada Ioannida nebo skladatel současné hudby Nikos Filaktos, potomek řeckých uprchlíků z občanské války, který se narodil ve Vratislavi, ale dětství a rané mládí prožil v našem městě.

Svatojakubské staroměstské slavnosti jsou další akcí, která se koná pravidelně na obou březích Nisy ve Zhořelci a také v našem sesterském městě Görlitz. Městská veřejná knihovna ve Zhořelci pořádá v rámci každoročních Staroměstských slavností „Jakuby” setkání s filozofií. Dne 24. srpna letošního roku byl naším hostem prof. Vratislavské univerzity Leon Miodoński, který přednesl přednášku „O významu filozofie Jacoba Böhmeho”. V letošním roce si připomínáme 400. výročí úmrtí světoznámého ševce-filozofa a mystika Jacoba Böhmeho, který žil v letech 1575-1624 a jehož dům se nachází na Niském předměstí ve Zhořelci.

V září 2024 se v Domě Jacoba Böhmeho ve Zhořelci konala **vědecká konference** s názvem „1624. Slezská spiritualita v kontextu generační výměny - Jacob Böhme a Angelus Silesius”. Akce se zaměřila na díla slezských mystiků – Jacoba Böhmeho (1575-1624) a Angeluse Silesia (1624-1677), a jejich vliv na současnou kulturu. Konference byla realizována ve spolupráci s Vratislavskou univerzitou, Papežskou teologickou fakultou ve Vratislavi, Evangelickou teologickou vysokou školou, Státní akademii aplikovaných věd v Nyse, Maršálkovským úřadem Dolnoslezského vojvodství, Městem Zhořelec, Městskou veřejnou knihovnou ve Zhořelci a Lužickým muzeem ve Zhořelci.

Dny literatury nad Nisou jsou velkým svátkem literatury, který se od roku 2014 koná každé dva roky v Evropském městě Zhořelec-Görlitz. Mezinárodní literární festival

nabízí ve svém programu besedy s autory, panelové diskuse a prezentace knih. Naše knihovna je partnerem této akce na polské straně.

Mimořádně zajímavé byly Dny literatury nad Nisou v roce 2023. Hostili jsme Karolinu Kuszyk, germanistku, polonistku, překladatelku literatury a autorku knihy „Poniemieckie”. Publikace vypráví o osudech domů a věcí, které měly svou historii před rokem 1945 a po druhé světové válce začaly psát další kapitoly svého života. Autorka hovoří s regionalisty, dává věcem tvary a barvy, a klade si otázku, co pro nás post-německé předměty znamenají.

Sesterskou akcí, která se každé dva roky střídá s Dny literatury nad Nisou, je **Slezský literární večer**. Ve Zhořelci i v Görlitz se konají autorská setkání ve stejnou dobu, vždy se zajímavými lidmi a vždy na zajímavém místě. Partnerem této akce pro Městskou veřejnou knihovnu ve Zhořelci je Oddělení pro kulturu Slezska Slezského muzea v Görlitz. V roce 2015 se konal Slezský literární večer, který naše knihovna spolupřádala poprvé. V dnešním Domě s pečovatelskou službou „Jutrzenka”, jehož bývalými obyvateli byli Řekové, kteří byli součástí poválečné historie a kultury našeho města. Mladí lidé z Görlitz a Zhořelce četli německo-polskou publikaci „Wieża Reichenbacher. Przewodnik dla dzieci” („Věž Reichenbacher. Průvodce pro děti”).

V letošním roce 2024 se Slezský literární večer konal na železničním nádraží Zgorzelec Ujazd v klubovně. Hostem akce byl Sławomir Gortych, autor detektivek, jejichž děj se odehrává v Krkonoších, vzděláním zubař a velký milovník regionalismu a Krkonoš. Pro naši knihovnu to byl další počín, jak překročit zdi našeho zařízení a představit knihu v místní komunitě.

Regionální publikace shromážděné v Městské veřejné knihovně ve Zhořelci jsou nejen cennou sbírkou pro naši instituci, ale často se stávají inspirací pro činnost a propagaci regionální historie. Řada z nich se stala hrdiny autorských setkání, kde se široké publikum mohlo seznámit s historií míst, kde žijeme. Na tomto místě je třeba zmínit autorská setkání, která knihovna pořádá mimo zdi naší instituce a která propagují historii a události spojené s naší historií: setkání se Zbigniewem Rokitou, autorem knihy „Odrzania”, Robertem Błażejczykem, autorem knihy „Lasów/Lissa. Fakty i tajemnice 1247-2017” („Lasów/Lissa. Fakta a tajemství 1247-2017“),

věnované historii vesnice Lasów, která se nachází nedaleko Zhořelce, Leszkiem Kaniou, dr. hab. prof. Zelenohorské univerzity, autorem knihy „Budziszyn 1945. Ostatnia kontrofensywa Wehrmachtu. Fakty i mity”(„Budyšín. 1945. Poslední kontraofenziva Wehrmachtu. Fakta a mýty“), věnované bojům, které se odehrály v Lužici v závěrečné fázi druhé světové války (ve Zhořelci se nachází hřbitov padlých vojáků II. polské armády), s Jolantou Marií Kaletou, autorkou knih inspirovaných historií Dolního Slezska, mj. „Wrocławska Madonna” („Vratislavská Madona“), „Złoto Wrocławia” („Zlato Vratislavi“).

Knihy shromážděné v naší knihovně se staly také inspirací k poznávání historie regionu prostřednictvím společných **školicích a vzdělávacích studijních cest** pro knihovníky z území okresu Zhořelec a knihovníky z knihovny v Görlitz. Výlet do Bukowce a návštěva historického zámeckého areálu a hospodářských budov, a také příběh jejich výjimečné majitelky, hraběnky Friederike von Reden, byl inspirován publikací nacházející se v regionální sbírce „Działalność kulturalna hrabiny Friederike von Reden (1774-1854)” („Kulturní činnost hraběnky Friederike von Reden (1774-1854“)) Urszuly Bończuk-Dawidziuk.

Mnohé aktivity mimo zdi Městské veřejné knihovny jsou popisovány i v místním a odborném tisku.

Články o regionalismu bibliograficky zpracováváme a spoluvytváříme databázi REGION.

Sbíráme vzpomínky obyvatel okresu Zhořelec a zveřejňujeme je v Městském informačním zpravodaji ZGORZELEC.EU. Realizujeme vzdělávací a historický program „Widzieliśmy” („Viděli jsme“) finančně podpořený Městem Zhořelec.

Vytváříme sbírku, kolekci, dokumentujeme a shromažďujeme vše, co bylo historií a co tvoří současnost a za chvíli se také stane vzpomínkou a naší regionální historií.

Těšíme se na vás v Městské veřejné knihovně ve Zhořelci.